

Senter for likestilling – formål, organisering og finansiering

Rapport fra forprosjektet Senter for likestilling ved Universitetet i Agder

May-Linda Magnussen, Agderforskning
Birgitte Kleivset, Universitetet i Agder

1. Innledning

1.1 Bakgrunn og mandat for forprosjektet

Våren 2007 fikk daværende Høgskolen i Agder en oppfordring fra Agderrådets likestillingsråd om å opprette et ”kompetanseforum for likestilling” i samarbeid med Agderforskning. Forumet var tenkt som en arena for møte mellom forskere på kjønn og likestilling og praktikere ”ute i felten”, med formål å bidra til at regionalt likestillingsarbeid bygger på forskningsbasert kunnskap og til økt samordning mellom ulike typer likestillingsprosjekter.

En prosjektgruppe ledet av Birgitte Kleivset ved daværende HiA ble satt ned, og en prosjektgruppe bestående av representanter fra Agderforskning, Agderrådet, begge fylkeskommunene på Agder og KS Agder ble satt ned. Prosjektgruppa ble tidlig i prosessen enige om at en etablering av et Senter for likestilling best ville kunne samle og styrke det fagmiljøet universitetets omverden etterlyser. Et kompetanseforum ble fra et slikt perspektiv en av flere aktiviteter/arenaer som kan drives av et senter.

Birgitte Kleivset og Bjarne Markussen (koordinator for likestillingsstudiet) ved HiA fikk i oppgave å lage et notat til høgskolestyret på bakgrunn av det som kom frem i møtene i prosjektgruppa og sistnevntes besøk hos Barne- og likestillingsdepartementet. Juni 2007 vedtok høgskolestyret et forprosjekt med tittel Senter for likestilling. Mandatet for forprosjektet var å definere formål for senteret, samt å foreslå organiserings- og finansieringsmodell. Forprosjektet er finansiert av HiA/UiA, begge fylkeskommunene på Agder, Kristiansand kommune, likestillingsstudiet ved UiA og Agderforskning. August 2007 startet forprosjektet opp, med May-Linda Magnussen fra Agderforskning som prosjektleder og Birgitte Kleivset fra HiA/UiA som prosjektsekretær. Prosjektperioden har vart ut november 2007.

1.2 Senter for likestilling som et 5-årig prosjekt

Vi foreslår å opprette Senter for likestilling som et 5-årig prosjekt i første omgang, men med ambisjon om permanent etablering. En prosjektorganisering gir fleksibilitet og økte muligheter for finansiering i en oppstartsfase.

Vi vil presisere at forslagene i denne rapporten er nettopp *forslag*, og at det er viktig at Senter for likestilling får den nødvendige fleksibilitet og de endringsmulighetene som er nødvendig når planer møter virkelighet.

1.3 Organisering i forprosjektet

Prosjektgruppa for forprosjektet har bestått av prosjektleder og prosjektsekretær.

Styringsgruppa i prosjektet har bestått av:

- Per Kristian Egeberg, viserektor for forskning, formidling og nyskaping, UiA (leder)
- Anne Halvorsen, adm. dir., Agderforskning
- Ulla-Britt Lilleaas, Professor, Fakultet for helse og idrett, UiA

- Bjarne Markussen, Koordinator ved likestillingsstudiet, UiA
- May-Linda Magnussen, Forsker, Agderforskning
- Elisabeth Haaversen, Agderrådets likestillingsråd
- Fred Skagestad, NHO Agder

Det har vært gjennomført 3 møter i styringsgruppa i løpet av prosjektperioden.

1.4 Prioritering av ressurser i forprosjektet

Prosjektgruppa har prioritert mye ressurser i forprosjektet til samtaler med representanter fra UiA/Agderforskning (AF) og fra offentlig sektor og næringsliv. På dette tidspunktet har vi sett det som nødvendig å sjekke ut interessen for et senter, muligheter og behov, og hva som må på plass for at det skal bli attraktivt å delta i aktiviteter i regi av et Senter for likestilling. Denne arbeidsmetoden har også bidratt til å gjøre senteret kjent for forskere og praktikere allerede i denne tidlige fasen. Samtalene/møtene i forprosjektet har vist stor interesse for et Senter for likestilling fra alle involverte parter.

Prosjektgruppa har også prioritert å bruke ressurser til å starte arbeidet med å lage en nettside for Senter for likestilling. Se www.senterforlikestilling.blogspot.com.

2. Visjon

Senter for likestilling skal med sine aktiviteter bidra til at gutter og jenter og menn og kvinner får flere reelle muligheter uavhengig av kjønn og dermed får økt individuelt handlingsrom.

3. Formål

Senter for likestilling skal samle og styrke forskning og kompetanse på kjønn og likestilling på Agder, styrke utdanning og formidling om på dette feltet og være en drivkraft for økt likestilling i regionen. Med bakgrunn i Agders lave grad av likestilling skal Senter for likestilling ha et særskilt fokus på kjønnsbalansen på ulike regionale samfunnsarenaer.

Senter for likestilling skal være en samarbeidsarena mellom forskning/utdanning knyttet til kjønn og likestilling, offentlig sektor, næringsliv og frivillig organisasjonsliv i regionen. Senteret skal styrke universitetets samfunnskontakt. Samarbeidet mellom de ulike partene i senteret skal bidra til å sikre målrettet, relevant og anvendbar forskning, praksisrettet utdanning og kompetanseheving om kjønn og likestilling, samt at utviklingsarbeid i regionen er tuftet på forskningsbasert kunnskap.

3.1 Forskning, utvikling og formidling

Senterets aktiviteter skal spenne over hele FoU-kjeden, fra grunnforskning på den ene siden til forskningsbasert rådgivning på den andre siden. Senteret skal prioritere forskning med både vitenskapelig og samfunnsmessig relevans, og forskning som gir anvendbar kunnskap om landsdelens likestillingsutfordringer skal vektlegges. Senteret skal samordne informasjon om ulike likestillingsprosjekter og –aktiviteter i regionen

og være en arena for utvikling og koordinering av større, regionale FoU-prosjekter. Formidling og bidrag i offentlig debatt skal være et viktig mål i alle senterets aktiviteter. Senteret skal inngå i nasjonale og internasjonale nettverk knyttet til kjønn og likestilling.

3.2 Utdanning og kompetanseheving

Senteret skal samarbeide med blant andre likestillingsstudiet om undervisning og annen kompetanseheving. Senteret skal tilby kurs og seminarer knyttet til kjønn og likestilling for personer og organisasjoner i offentlig sektor, næringsliv og frivillig organisasjonsliv. Senteret skal også tilby kurs i likestillings- og kjønnsperspektiver til forskere og forelesere ved høyskoler og universiteter. Senterets forsknings- og utviklingsarbeid skal ha en innretning som styrker universitetets utdanningsprogram og tiltak for kompetanseheving.

Senterets visjon og formål bør i første omgang knyttes til kjønnsdimensjonen. Argumentene bak kjønnslikestilling har imidlertid slektskap med mer generelle humanistiske argumenter om likestilling langs også andre dimensjoner, som f. eks. etnisitet, seksualitet, alder, funksjonsevne. Senteret vil i løpet av den 5-årige prosjektperioden kunne identifisere eventuell fagkompetanse og interesse blant potensielle oppdragsgivere lokalt på dette bredere likestillingsfeltet.

4. Aktiviteter i senteret

Gjennom samtalene, møtene og idedugnadene i prosjektet har det kommet frem mange tanker om hva slags aktiviteter et Senter for likestilling kan favne. Disse innspillene danner grunnlag for våre forslag til hva slags oppgaver et slikt senter kan ha. Vi presiserer at denne oppsummeringen ikke skal begrense hva senteret kan drive med, men være et utgangspunkt.

4.1 Formidling

Senteret har som mål å styrke oversikten og formidlingen av FoU-prosjekter regionalt og nasjonalt. Senteret bør så fort som mulig lage en egen nettside og sende ut jevnlig nyhetsbrev. Nettsiden kan blant annet inneholde:

- Kompetanseoversikt over regionale forskere og mastergradsstudenter som arbeider med spørsmål knyttet til kjønn og likestilling, med beskrivelse av deres kompetanse og pågående/tidligere prosjekter med kjønns- og likestillingsperspektiver
- Tiltaksbank for likestilling, basert i forsknings- og utviklingsprosjekter regionalt, nasjonalt og internasjonalt
- Kalender over ulike likestillingsrelaterte aktiviteter på Agder, nasjonalt og internasjonalt
- Lenker til kjønns- og likestillingsrelaterte prosjekter på Agder, nasjonalt og internasjonalt
- Forskning, litteratur og fagside for likestilling ved Universitetsbiblioteket i Agder

- Oversikt over andre sentre innenfor kjønns- og likestillingsforskning nasjonalt og internasjonalt

Arbeidet med å lage en slik nettside er kommet langt i løpet av arbeidet i forprosjektet, se www.senterforlikestilling.blogspot.com.

Senteret skal også øke UiAs og AFs formidling på kjønns- og likestillingsfeltet nasjonalt. Kilden er en aktuell samarbeidspartner i dette arbeidet. Se kilden.forskningsradet.no.

4.2 Forskning

Senteret har som mål å være en attraktiv faglig arena for forskere på kjønn og likestilling på Agder. Senteret skal søke støtte til FoU-prosjekter og stipendiater som er i tråd med senterets formål. Vi ser videre for oss at:

- Det arrangeres faste seminarrekker for forskere som arbeider med spørsmål knyttet til kjønn og likestilling. Disse seminarrekkene bør ha innbudte foredragsholdere og personer/organisasjoner utenfor UiA skal inviteres.
- Det organiseres ulike forskergrupper knyttet til ulike temaer. I disse forskergruppene presenteres og diskuteres egne forskningsprosjekter, for å bygge miljø og bidra til større, tverrfaglige forskningsprosjekter.

4.3 Utdanning og kompetanseheving

Senteret har som mål å styrke kunnskap og kompetanse om kjønn og likestilling, blant annet i samarbeid med likestillingsstudiet. Vi ser for oss at senteret:

- Bidrar til å sikre praksisretting i utdanning om kjønn og likestilling ved å være en kontaktflate mellom forskning og praksis på likestillingsfeltet.
- Arrangerer kurs/seminarer/konferanser som etterspørres i universitets- og høgskolesektoren, offentlig sektor, næringsliv og frivillig organisasjonsliv.

4.4 Utvikling

Senteret har som mål å utforme, søke og gjennomføre FoU-prosjekter i samarbeid med ulike aktører i regionen, samt å fungere som rådgivere i ulike utviklingsprosjekter. Vi ser for oss at:

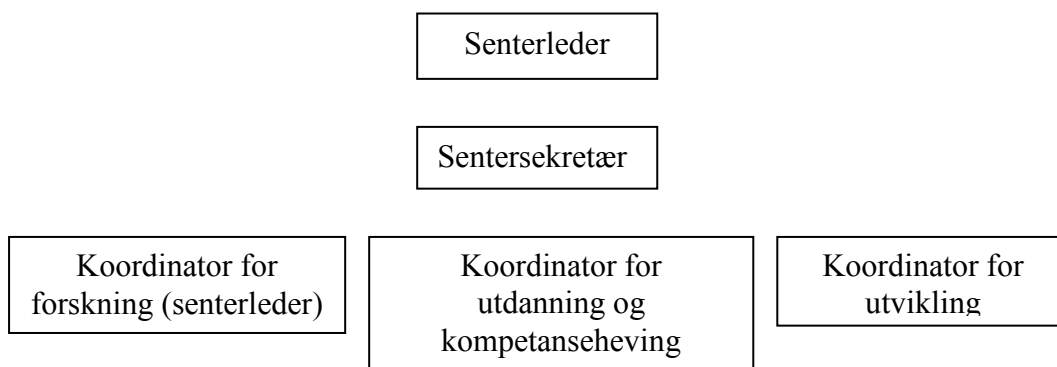
- Senteret arrangerer jevnlig møter/idedugnader med representanter fra praksisfeltet og aktuelle forskere for å orientere hverandre om pågående og planlagte prosjekter og å utvikle prosjekter og søke prosjektmidler i samarbeid.
- Senteret går inn på allerede etablerte arenaer, for eksempel i næringslivet, for slik å styrke kontakten mot, og formidle forskning til, praksisfeltet.

5. Organisering

5.1 Ledelse og administrasjon

Senteret bør organiseres med en senterleder/prosjektleder på et høyt akademisk nivå, fortrinnsvis professornivå. Dette er sentralt for at senteret skal være attraktivt for forskere på kjønns- og likestillingsfeltet, for å sikre faglig legitimitet og for å kunne lede større NFR-finansierte prosjekter. Lederen må ha interesse og evne for bygging av fagmiljø, ha engasjement for forskningsformidling og stort kontaktnett til relevante miljøer. Senterlederen har det overordnede ansvaret for alle aktivitetene i senteret, og er samtidig leder for forskningsdelen i senteret.

For å ivareta hele det planlagte spekteret av aktiviteter i senteret - fra grunnforskning til forskningsbasert rådgivning, samt utdanning og kompetanseheving - anbefaler vi videre at det knyttes koordinatorene til ulike oppgaver i senteret:

Koordinator for utdanning og kompetanseheving ved senteret bør om mulig være samme person som koordinerer likestillingsstudiet ved UiA. Koordinator for utvikling bør være en forsker med god kontaktflate ut mot offentlig sektor/næringsliv/civil sektor i regionen, og med erfaring fra anvendt forskning, forskningsbaserte utviklingsprosjekter og forskningsbasert rådgivning. Sentersekretær skal avlaste senterleder og koordinatorene for administrativt arbeid. En sekretær med kunnskap om likestillingsfeltet vil innebære økte muligheter for delegering fra senterleder, og kan gjøre denne lederoppgaven mer attraktiv.

5.2 Forskeres tilknytning til senteret

Senteret er ikke ment å trekke forskere ut fra sitt daglige virke på og i ulike institutter, fakulteter og organisasjoner. Senteret er planlagt som *en tverrfaglig samarbeidsarena* forskere fra ulike miljøer har faglig interesse av å være tilknyttet. Det bør være en oppgave for senterleder å generere forskningsprosjekter som kan finansiere stipendiatstillinger, for å styrke senterets forskningsaktivitet og faglige virksomhet.

5.3 Regionens tilknytning til senteret

Det kan være aktuelt at både offentlige og private aktører (evt. ulike organisasjoner i næringslivet) får mulighet for å bli "medlemmer" av senteret ved å betale en lav

kontingent. For denne kontingenten har medlemmene rett til å delta gratis i de av senterets aktiviteter de finner aktuelle. Bedrifter/organisasjoner som ikke er medlemmer må i så fall betale for de arrangementene de ønsker å delta på.

5.4 Eierskap

Senter for likestilling bør eies av Universitetet i Agder. Senteret bør som tidligere nevnt etableres som et prosjekt, med Agderforskning AS som en sentral samarbeidspartner. Det bør lages en samarbeidsavtale om dette med AF.

5.5 Plassering i Universitetet i Agder

Styringsgruppa for Senter for likestilling er ikke enstemmig i synet på hvor på Universitetet i Agder senteret bør plasseres. Flertallet mener senteret bør organiseres som et prosjekt direkte under styret for Universitetet i Agder. En fordel med en slik plassering ses som økte muligheter for synlighet internt og ikke minst eksternt. Den viktigste fordelen ses imidlertid som de økte mulighetene for tverrfaglighet som ligger i at senteret ikke plasseres på, og ikke assosieres med, ett enkelt fakultet. Å skape slik tverrfaglighet ses som det viktigste argumentet for valget om en senterorganisering. Denne tverrfaglige fordelen ved å plassere senteret sentralt ved universitetet har blitt trukket frem som viktig av alle forskerne prosjektgruppa har hatt samtaler med i løpet av forprosjektet.

Mindretallet i styringsgruppa mener senteret bør plasseres under et institutt ved Fakultet for humaniora og pedagogikk. Fordelene med en slik plassering ses som en tett kopling til eksisterende undervisnings- og forskningsvirksomhet knyttet til bl.a. likestillingsstudiet, og enklere fellesbruk av faglige og administrative ressurser. Det blir også trukket frem at senteret vil kunne ha en tryggere eksistens ved at et "hjemmefakultetet" ivaretar dets interesser i universitetets strategi- og budsjettprosesser.

Prosjektgruppa anbefaler at Senter for likestilling legges direkte under styret for Universitetet i Agder. Senterets plassering bør diskuteres på nytt når den 5-årige prosjektperioden er over.

5.6 Fysisk lokalisering

Vi anbefaler hel eller delvis fysisk samlokalisering av personene som knyttes til Senter for likestilling, samt eventuelle fremtidige stipendiater.

5.7 Senterstyre

Styret i senteret bør bestå av:

- 2 representanter fra Universitetet i Agder
- 2 representanter fra Agderforskning
- 2 representanter fra arbeidslivet i regionen, oppnevnt etter forslag fra LO og NHO

UiA bør ha styreleder. Senterleder er styrets sekretær. Vi anbefaler minst en faglig representant hver fra UiA og AF.

6. Budsjett og finansiering

Tabellen under viser årlige kostnader knyttet til driften av Senter for likestilling i den 5-årige prosjektperioden, basert på 2008-priser. Vi anbefaler oppstart av senteret høsten 2008, med totalt 1,9 stillinger.

Stilling/oppgave	Str.	Kostnader for UiA ¹	Kostnader ² dekket eksternt	SUM
Senterleder (professor)	100 %	945 000		
Koordinator for utdanning	20 %		151 200	
Koordinator for utvikling	40 %		302 400	
Sentersekretær	30 %		182 700	
Direkte utg ³ .		200 000		
SUM per år		1 145 000	636 300	
SUM totalt 5 år		5 725 000	3 181 500	8 906 500

Universitetet i Agder anbefales å finansiere professoratet, mens man søker ekstern finansiering for de resterende kostnadene. Vi anbefaler å starte dialogen med Barne- og likestillingsdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet, som prosjektgruppa allerede har opprettet kontakt med, om finansiering av drift. En bør også kontakte Sørlandets kompetansefond, Aust-Agder utviklings- og kompetansefond og andre regionale partnere i offentlig sektor og næringsliv om eventuell finansiering av drift og/eller FoU-prosjekter.

¹ Inkludert indirekte kostnader

² Inkludert indirekte kostnader

³ Litteratur, mat/drikke, reiseutgifter, honorar til foredragsholdere/forelesere med mer.

7. Aktiviteter og forslag til utføring og ansvarsfordeling

Aktivitet	Utfører (Ansvar)
Administrasjon, telefon- og mailkontakt	Senterleder
	Sentersekretær (A)
Lage ferdig nettside	Sentersekretær (A)
Drifte nettside og sende ut nyhetsbrev	Sentersekretær (A)
Kurs/seminarer/konferanser om kjønn og likestilling for forskere, forelesere og praktikere	Senterleder
	Sentersekretær
	Koordinator for utdanning (A)
Møter/idedugnader for offentlig sektor, næringsliv og frivillig organisasjonsliv i regionen	Koordinator for utvikling (A)
Formidling til offentligheten	Senterleder (A)
	Koordinator for utvikling
	Koordinator for utdanning
Forskermøter internt på UiA/AF	Senterleder (A)
	Sentersekretær
	Koordinator for utvikling
Møter i ledergruppa i senteret	Senterleder (A)
	Sentersekretær
	Koordinator for utdanning
	Koordinator for utvikling
Skriving av søknader til FoU-prosjekter og stipendiatstillinger	Senterleder (A)
	Koordinator for utvikling
Deltakelse i nasjonale og internasjonale forskernettverk, seminarer og konferanser	Senterleder (A)
	Koordinator for utvikling

8. Forhold UiA/AF

Det bør lages en avtale om det økonomiske forholdet og eventuelt andre nødvendige forhold mellom institusjonene i et Senter for likestilling.

9. Formidling av rapport

Vi anbefaler å sende denne rapporten/deler av rapporten på offentlig høring i regionen.